

INFORMACIJA O OBILJEŽAVANJU STOGODIŠNJICE STRADANJA CRNOGORSKIH RATNIH DOBROVOLJACA KOD LUKE SAN ĐOVANI DI MEDUA SA NACRTOM PROGRAMA OBILJEŽAVANJA (1916-2016)

U jeku Prvog svjetskog rata, 24. decembra 1915. godine po starom kalendaru, odnosno 6. januara 1916. godine po novom, u zalivu San Đovani di Medua u Albaniji, tragično je izgubilo živote 389 crnogorskih iseljenika – ratnih dobrovoljaca iz Amerike (prema podacima istoričara Ilije Petrovića objavljenim u knjizi "Brodolomnici pod Medovo", Novi Sad 2007).

Brod "Brindizi", na kome su se nalazili crnogorski dobrovoljci, je u Medovskom zalivu ispred same odredišne albanske luke San Đovani di Medua, naišao na postavljenu savezničku minu i teško oštećen potonuo na dubini od 14 m, svega 500 m od plaže i oko 3 km od pristaništa.

Imajući u vidu da je brodolom crnogorskih dobrovoljaca iz Amerike pod Medovom najveća masovna tragedija u istoriji našeg iseljništva, kao i jedan od najsvjetlijih primjera patriotizma u istoriji Crne Gore, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore (MVPEI) smatralo je potrebno da se na adekvatan način obilježi stogodišnjica od ovog tragičnog događaja i da joj se istovremeno prida odgovarajući značaj u okviru proslave Desetogodišnjice obnove Crne Gore kao samostalne države.

O medovskoj tragediji pisano je različitim povodima i u raznim publikacijama. Na Cetinju je, tim povodom, 1939. godine podignut spomenik Lovćenska vila, koji je saniran 2010. godine. Literatura o ovom događaju je relativno brojna i raznovrsna, ali istorijske građe i izvora je, ipak, veoma malo. Danas se o ovom brodolomu zna više, jer je 2007. otkrivena olupina broda¹ i sačinjen relativno pouzdan ali ne i konačan spisak stradalih i spašenih dobrovoljaca.

Na bazi prethodno pripremljene Informacije od strane MVPEI, Uži kabinet Vlade Crne Gore je na svojoj sjednici od 21. jula 2015. godine, podržao inicijativu MVPEI da se na svečani način obilježi stogodišnjica stradanja crnogorskih ratnih dobrovoljaca kod luke San Đovani di Medua i zadužio ga da u vezi s tim koncipira i koordinira aktivnosti.

¹ Centar za iseljenike Crne Gore je 2007. godine podržao istraživačku ekspediciju "Brindizi 2007" u okviru koje je olupina broda Brindizi pouzdano locirana i identifikovana. Centar je 2008. godine izdao publikaciju sa rezultatima ekspedicije vezanim za rasvjetljavanje okolnosti ove tragedije. Uz to je dat dopunjeni spisak poginulih dobrovoljaca kod Medove kao i vrijedna bibliografija o medovskoj tragediji (Marijan Miljić, Ilir Čapuni, Medova 1916-2008. Podgorica 2008).

Polazeći od zaključaka sa užeg kabineta Vlade, MVPEI je mišljenja da bi radi obilježavanja stogodišnjice stradanja crnogorskih ratnih dobrovoljaca kod luke San Đovani di Medua bilo cjelishodno da se s tim u vezi od strane Vlade Crne Gore formira Počasni odbor.

U međuvremenu je Ministarstvo, odlukom potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih poslova i evropskih integracija prof dr. Igora Lukšića od 30. novembra 2015. godine, obrazovalo Radnu grupu za tu svrhu u sljedećem sastavu:

1. Predrag Mitrović - predsjednik Radne grupe, direktor Uprave za dijasporu u MVPEI,
2. Novica Samardžić – generalni sekretar Matice crnogorske,
3. prof. dr Nada Tomović – profesor na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore,
4. Marijan Mašo Miljić – književnik i publicista, Istorijski institut, Univerzitet Crne Gore
5. amb Ljubiša Perović – šef Diplomatskog protokola u MVPEI
6. Marijeta Barjaktarović Lanzardi – načelnica Direkcije za nacionalne programe u Ministarstvu nauke,
7. Aleksandar Dajković – samostalni savjetnik za kulturnu baštinu u Ministarstvu kulture,
8. Ilir Čapuni, profesor Univerziteta u Tirani
9. Elvira Bekteši - šef Odsjeka za privredno partnerstvo i statusnopravna pitanja u Upravi za dijasporu u MVPEI,
10. Zoran Đukanović, sekretar Radne grupe, šef Odsjeka za praćenje, istraživanje, informativne i izdavačke poslove u Upravi za dijasporu u MVPEI.

Od strane MVPEI je, istovremeno, pripremljen nacrt Programa obilježavanja tog tragičnog događaja kojim se predviđaju sljedeće aktivnosti:

- sjednica Počasnog odbora, kojim bi predsjedavao prof dr. Igor Lukšić, potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore
- promocija Monografije “Medova kroz sjećanje”, u izdanju Matice crnogorske, Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija i dva iseljenička udruženja (iz SAD i Kanade)
- izložba fotografija i dokumenata vezana za tragediju u zalivu San Đovani di Medua praćena video prikazom na bazi inserata iz filmskih i TV materijala o Crnoj Gori u I Svjetskom ratu i o tragediji kod Medove

- obraćanje potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore prof dr. Igora Lukšića na inauguraciji Monografije i istovremenom otvaranju Izložbe
- polaganje vijenaca u more u luci San Đovani di Medua i na Cetinju na spomenik Lovćenska vila, koji je podignut povodom obilježavanja stradanja crnogorskih dobrovoljaca
- postavljanje memorijalne spomen ploče u luci San Đovani di Medua tokom 2016. godine (ukoliko se postigne dogovor sa albanskom stranom koja je o toj namjeri obaviještena)
- uključivanje udruženja iseljenika u Sjevernoj Americi u program obilježavanja
- uspostavljanje saradnje sa medijima
- upućivanje javnog poziva građanstvu da učestvuje u planiranim manifestacijama.

Za realizaciju Programa obilježavanja stogodišnjice stradanja crnogorskih ratnih dobrovoljaca kod luke San Đovani di Medua neophodna su finansijska sredstva u iznosu od 10.000 eura i to za:

- izdavanje Monografije "Medova kroz sjećanje" 4.000 eura
- realizacija Izložbe3.000 eura
- organizaciono-tehnički poslovi oko polaganja vijenaca, štampanja pozivnica, itd..... 3.000 eura

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore je spremno da obezbijedi cjelokupni iznos od 10.000 eura za prethodnu namjenu iz dijela sopstvenog budžeta za 2016. godinu predviđenog za Upravu za dijasporu.

PREDLOG

Na osnovu člana 19 Uredbe o Vladi Crne Gore ("Službeni list CG", broj 80/08), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2015. godine, donijela je

ODLUKU O OBRAZOVANJU POČASNOG ODBORA ZA OBILJEŽAVANJE STOGODIŠNJICE STRADANJA CRNOGORSKIH RATNIH DOBROVOLJACA KOD LUKE SAN ĐOVANI DI MEDUA (1916-2016)

Član 1

Obrazuje se Počasni odbor za obilježavanje stogodišnjice stradanja crnogorskih ratnih dobrovoljaca kod luke San Đovani di Medua (u daljem tekstu: Počasni odbor), u sastavu:

1. predsjednik

Igor Lukšić, potpredsjednik Vlade Crne Gore i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija;

2. članovi:

1) Milica Pejanović-Đurišić – ministarka odbrane,

2) Pavle Goranović – ministar kulture,

3) Sanja Vlahović – ministarka nauke,

4) Žarko Šturanović – generalni sekretar Vlade Crne Gore,

5) Radmila Vojvodić – rektorka Univerziteta Crne Gore,

6) Andrija Nikolić – predsjednik Udruženja boraca i antifašista Crne Gore,

7) Igor Jovović – državni sekretar za politička pitanja u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija,

8) Goran Barović – dekan Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore,

9) Momčilo Pejović – direktor Istorijskog instituta Univerziteta Crne Gore,

10) Dragan Radulović – predsjednik Matice crnogorske,

11) Novica Samardžić – generalni sekretar Matice crnogorske,

12) Predrag Mitrović – direktor Uprave za dijasporu u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija.

Član 2

Počasni odbor će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ove odluke, na predlog Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, utvrditi Program obilježavanja stogodišnjice stradanja crnogorskih ratnih dobrovoljaca kod luke San Đovani di Medua, sa planom aktivnosti i procjenom potrebnih finansijskih sredstava.

Član 3

Počasni odbor obezbijediće blagovremeno sprovođenje programa iz člana 2 ove odluke.

Član 4

Finansijska sredstva potrebna za sprovođenje programa iz člana 2 ove odluke, obezbijediće Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija iz svog budžeta za 2016. godinu, na predlog Počasnog odbora.

Član 5

Administrativno-tehničke poslove za potrebe Počasnog odbora obavlja Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija.

Član 6

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj:

Podgorica, _____2015. godine

VLADA CRNE GORE

**PREDSJEDNIK,
Milo Đukanović**